

Handläggare
Silvia Schroeder
Telefon: 08-50814034

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd
2025-03-20

Remiss av program för öppen förskola

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2024/1410

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat *Program för öppen förskola* till bland annat Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd. Programmet syftar till att säkerställa en likvärdig kvalitet för Stockholms stads öppna förskolor.

Förvaltningen välkomnar ett gemensamt program för stadens öppna förskolor. Förvaltningen tycker att det är positivt att programmet syftar till att skapa en likvärdighet för öppna förskolornas och introduktionsförskolornas verksamhet i Stockholm. Förvaltningen lämnar några synpunkter kring programmets innehåll.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat *Program för öppen förskola* till samtliga stadsdelsnämnder, arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, stadsledningskontoret och Region Stockholm. Remissen ska besvaras senast den 28 mars 2025.

Ärendet

Program för öppen förskola syftar till att säkerställa en likvärdig kvalitet för Stockholms stads öppna förskolor. Öppna förskolan är en verksamhet som riktar sig till familjer med barn som inte har börjat på förskola. Introduktionsförskola är även inkluderad i programmet och har riktad verksamhet för utrikesfödda familjer. Programmet för öppen förskola är även vägledande i samarbetet med andra viktiga aktörer såsom barnavårdscentral, socialtjänst och vuxenutbildning.

Uppdragsbeskrivning

Öppna förskolan regleras av skollagen 25 kap § 3 och är en kompletterande verksamhet till förskolan och annan pedagogisk omsorg. Öppna förskolan riktar sig till familjer som har barn i åldrarna 0-6 år som inte är inskrivna i förskolan. Verksamheten är en mötesplats för familjer, där barn får träffa andra barn och ta del av pedagogiska aktiviteter och miljöer. Föräldrar som besöker öppna förskolan får träffa andra föräldrar och ta del av föräldraskapsstöd. Öppna förskolan har även som uppdrag att motivera föräldrar att skriva in sina barn i förskola.

Introduktionsförskola utgår från öppna förskolan och har riktad verksamhet för utrikesfödda familjer med barn som inte har börjat på förskolan. Introduktionsförskola har bland annat språkstödande aktiviteter för både barn och föräldrar tillsammans med Vuxenutbildning och SFI. Introduktionsförskola ska även vara en mötesplats där föräldrar kan få samhällsviktig information och smidigt komma i kontakt med andra aktörer såsom socialtjänst och föräldramottagning. Syftet är att stärka familjernas etablering i samhället. Uppsökande verksamhet är en del av introduktionsförskolans uppdrag för att nå fler föräldrar.

Målområden

Programmet för öppen förskola omfattas av fem målområden:

- Tillgängliga verksamheter med generösa öppettider
- Attraktiva mötesplatser med aktiviteter av god kvalitet
- Välutbildad personal med relevant kompetens
- Aktiv samverkan med centrala aktörer
- Uppföljning och utvärdering för fortsatt utveckling

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelning förebyggande och främjande.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar ett gemensamt program för stadens öppna förskolor. Förvaltningen tycker att det är positivt att programmet syftar till att skapa en likvärdighet för öppna förskolornas och introduktionsförskolornas verksamhet i Stockholm. Som ett led i detta arbete tycker förvaltningen att det hade varit fördelaktigt om programmet hade inkluderat direktiv om öppna förskolornas organisatoriska tillhörighet då det skiljer sig mycket mellan stadsdelsförvaltningarna. Det i sin tur påverkar öppna förskolornas uppdrag och möjlighet till samverkan.

Förvaltningen anser att programmet har tydliga uppdragsbeskrivningar för både öppna förskolan och

introduktionsförskolan. Det är positivt att uppdraget med att öka inskrivningsgraden i förskola omnämns som en del av öppna förskolans verksamhet. Det visar på att öppna förskolan och introduktionsförskolan är viktiga arenor som kan inspirera och motivera föräldrar till att skriva in sina barn i förskola.

I programmet för öppna förskolan på sidan 8 beskrivs att medarbetare på öppna förskolan lotsar och hänvisar familjer vid behov av stöd vidare till andra aktörer som exempelvis socialtjänst, barnavårdscentral eller medborgarkontor. Förvaltningen tycker att föräldramottagningen bör lyftas som en viktig aktör som öppna förskolorna hänvisar till. Det ligger i linje med att öppna förskolan och förebyggande socialtjänst såsom föräldramottagning tillsammans med barnavårdscentral och mödravårdscentral är de fyra benen i det familjecentralsliknande arbetet. Ett särskilt avsnitt om öppna förskolor som ingår i familjecentraler hade varit önskvärt i programmet.

Under målområde ”Attraktiva mötesplatser med aktiviteter av god kvalitet” lyfts aktiviteter för barn som ska främja utveckling och lärande samt aktiviteter för föräldrar som till exempel tematräffar eller föreläsningar. Förvaltningen anser att föräldrastödsgrupper bör lyftas som en aktivitet som erbjuds till föräldrar, då öppna förskolan är en bra arena att nå ut med föräldraskapsstöd till föräldrar. Under samma målområde tycker förvaltningen att det även saknas information om vikten av samspelet mellan barn och föräldrar.

Förvaltningen tycker det är positivt att uppsökande verksamhet lyfts som en del av öppna förskolans uppdrag i syfte att nå fler ut till fler föräldrar. Förvaltningen anser att stadsdelsmammor är en viktig resurs i det arbetet, eftersom de besitter språklig och kulturell kompetens för att nå utrikesfödda föräldrar.

På sidan 12 i programmet framhävs hur programmet för öppna förskolan bidrar i arbetet med barnkonventionen och Agenda 2030. Under mål 3 – hälsa och välbefinnande i Agenda 2030 står det att *”De kompetenser som arbetar på eller i samarbete med öppen förskola främjar hälsa och välbefinnande för grupper där isolering och utanförskap annars kan få negativa effekter för både vuxna och barn.”* Förvaltningen vill poängtera att öppna förskolans verksamhet främjar hälsa och välbefinnande även för föräldrar som har ett socialt skyddsnät men som mår dåligt eller upplever att föräldraskapet är svårt/tufft.

Jämställdhetsanalys

Öppna förskolan är en viktig mötesplats som förespråkar ett jämställt föräldraskap. Under de senaste åren har särskilda satsningar gjorts för att få fler pappor till verksamheten genom bland annat pappagrupper, vilket har gett positiva resultat. Under

2023 var 38 procent av alla deltagare på öppna förskolan pappor och under 2024 har verksamhetens besökare bestått av 40 procent pappor.

Öppna förskolan är även en viktig mötesplats för utrikesfödda kvinnor som står långt borta från arbetsmarknaden och som har små barn. Verksamheten har särskilda insatser till målgruppen i syfte att öka kvinnornas tillit till sin egen förmåga. Bland annat får kvinnorna viktig samhällsinformation om barnkonventionen och kvinnors rättigheter, men tar även del av föräldraskapsstöd och studievägledning. Dessa insatser bidrar till att stärka kvinnornas egenmakt och etablering i samhället.

Barnrättsperspektiv

Alla barn har enligt barnkonventionen rätt till en god hälsa. Öppna förskolans verksamhet är ett komplement till förskola och annan pedagogisk omsorg där barn får möjlighet att utvecklas i det sociala samspelet, språket och får möjlighet till pyssel och lek. Öppna förskolan erbjuder även föräldrar och/eller andra närstående till barnet ett socialt sammanhang och stöd i föräldraskapet. Verksamheten är på så sätt hälsofrämjande för både barn och vuxna som tar del av öppna förskolan.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Jenny Johansson
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Program för öppen förskola

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2025-03-03
Jenny Johansson, Avdelningschef	2025-03-03